

ՉԱՅԼՏ ՀԱՐՈՒՏԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

CLXXVII

Անապատն ըլլար իմ բընականեղն
 Եւ ոգի մ'աղուոր ինծի սպասարկէր,
 Որ ես մոռնալով ողջ մարդկային ցեղն,
 Չ'ասելով ոչ ոք Տայի'րեն իմ սէրն.
 Տարբեր, ազնուացնող յուզմունքին մէջ ձեր,
 Ուր ես ինքզինքս վեհացած կը զգամ,
 Անկա՛ր էք զայն սալ. Սըխալ եմ կարծել՝
 Խորհելով ք'անոնք շատ մը տեղեր կան.
 Անոնց խօսիլ չըլլայ մեզ՝ բախտ ք'եւ շատ անգամ:

CLXXVIII

Անտառներու մէջ անհետ՝ կայ հանդիմ,
 Վրսեմ ներքընչանք կայ ծովեզերքին՝
 Ընկեր՝քիւն — ուր մարդ չըլլար միջամուխ —
 Կայ խոր ծովուն հով, նուազ՝ իր աղմուկի.
 Կ'սիրեմ մարդն աննիազ, բնութիւնն աւելի,
 Մեր տեսութեան մէջ՝ ուր կ'երթամ մոռնալ,
 Ինչ որ եղած եմ, դեռ պիտ' Գայիքին
 Ըլլամ. խառնուիլ տեղերքին, ըզզալ,
 Ինչ՝ ոչ պահել ոչ լման յայտնել է ինծի հնար:

CLXXIX

Թաւալէ, ովկիան խոր, մութ-կապսագոյն,
 Բիւր տուրիդ կ'աւլեն ջրերդ անօգուտ.
 Կ'հանդէ մարդն երկիրն, իր իշխանութիւնն
 Կ'կասի եզերքիդ, դաշին՝ հոսանուտ,
 Քուկդ է աւեր, եւ աներեւոյթ
 Շուքն իր քանդումին, բացի դին իր միայն,
 Եւր վայրկեանի մ'մէջ զերթ անձրեւի մ'պուտ,
 Կը սուգուի խորքիդ մէջ պրզպրջաձայն,
 Անմահազանգ եւ անդազադ, անգերեզման:

CLXXX

Ձեն իր քայլերուն համար շաւղներդ,
 Ոչ դաշերդ՝ աւարն իր, կը ցնցես զայն՝
 Գրլուխդ վեր առած, քսոր իր ոյծերն,
 Կ'արհամարհես դուն, երկրի կործանման,
 Նետելով գրկէդ զինք դէպ՝ անսահման,

Դողացնելով զայն ցրցանիդ խաղով,
 Իր չաստածներուն ոռնալով. ու միայն
 Թողլով զայն խորհի մ'խեղն յոյսի մ'ճողով,
 Շրպրսելով երկիրն — բոլ հոն պառկի դողով:

CLXXXI

Ռազմազեններդ, որ կը սարսեն պատերն՝
 Ժայռ - քաղաքներու, ճալով ազգաց դող,
 Որոնցմէ կ'դողան եւ ինքնակալներն.
 Կաղնի Լէվիաբան՝ շինուածք յաղքակող,
 «Տէրդ» կ'կոչուի որուն հողէ ըսեղծողն,
 Եւ պատերաւի է իրաւարար.
 Խաղալիքներդ են, ձեան փաթիլ հալուող
 Ալիքներուդ մէջ, ինչպէս եւ աւարն
 Քրաճալկարի, նոյնպէս գողոգ ռազմասորմն ալ:

CLXXXII

Շուրջդ կայսրութիւններ փոխուած՝ քեզմէ զաս,
 Ասորեստան, Հռոմ, Յունաստան, Կարդակ.
 Ջուրդ զիրենք սարաւ դեռես երբ ազաս,
 Շաս ինքնակալ ես: Են այժմ հրպասակ
 Յսար տէրերու — ըստուկ կամ վայրագ —
 Իրենց նեխն երկիրն ըրաւ ապալեր,
 Անփոփոխ դուն միայն՝ բաց՝ ալ'ներուդ կագն.
 Ամ'նակն յօններուդ վրայ չի գրեր.
 Ըսեղծութեան օրն ինչ էիր, նոյն ես դուն դեռ:

CLXXXIII

Փառաւոր հայ'ի Ամենագօրն ուր՝
 Կը յայտնէ ինքզինքն մէջ փոքորիկին.
 Հանդարտ կամ խրոզով — մերիկ թէ գեփիւռ —
 Այրեցեալ Գօսոյն՝ թէ սառած բեռին՝
 Մըքահե՛ն՝ վըսեմ, անեզր: Յաւերժին
 Պատկերը, անեստ աստածութեան գանն.
 Ճիւղաղներն ստեղծուած չիղմէն քու խորհին.
 Կը հնազանդի քեզ ամէն մէկ շրջան.
 Կ'երբաս յառաջ զարհուրելի, անչափ, մեն - միայն:

CLXXXIV

Ու սիրած եմ քեզ, խնդութիւնս, ովկիան,
 Երեխայութեանս զիրկըդ է անցած.

Փրփուրներուդ պէս, հասակէս պարման՝
 Քու ալիքներուդ հետ եմ ես խաղցած,
 ւ անոնք իմ հանոյս: Եւ ալեկոծուած
 Ծովն եք՝ սարսափի փոխած զայն, այդ անն
 Անհաճ չէր: Կարծես ֆելմէ ես ծընած,
 Մօտիկ, հեռաւոր ալ՛ներուդ վստահ,
 Կը դընէի ձեռքս բաշիդ՝ ինչպէս հիմա:

CLXXXV

Գործս վերջ գտած է — իմ երգըս աւարս —
 Անազանգ մ'է ալ իմ նիւթըս մեռած.
 Խզուած՝ տեսիլքին կախարդանքը արդ.
 Զահր պիտ' մարի՝ որ լամբս էր վառած
 Կէս գիշերային: Գրուածը՝ գրուած ...
 Երանի թ'ալի արժէր, բայց չեմ ալ
 Ինչ որ էի ես ... տեսիլքն խուսափած,
 Հազիւ ըզգալի. եւ այն լոյսին փայլն
 Որ հոգւոյս մէջ էր՝ այժմ մարող, թեւաբախ, տկար:

CLXXXVI

Մնաք-բարո՛ւ. — Բառերն այս մերք կրկնող
 Կ'ուզեն ուռացնել զիս — բայց -- մնաք բարո՛ւ ...
 Դուք որ մինչեւ հոս եղաք հետեւող
 Պանդուխտին, եթէ ձեր հոգւոյն անցաւ՝
 Խոկ մ'որ նախապէս իրն էր, յամեցաւ
 Զեր մէջ իբրեւ յուշ, զուր չհագաւ ան՝
 Սանալներն ուրեմն, ու ոտի կեցաւ
 Մնաք-բարովի. ցաւն իրեն պահած միայն,
 Եթէ կար ցաւն, իսկ ձեզ՝ նուագին բարոյական:

Այս Child Haroldի վերջին (չորրորդ) գրքին բարգմանութիւնն է
 միայն:

Թրգմ. Մ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ԼՈՐԵՏ ՊԱՅՐԸՆ

(Վերջ)